

NIEUWSBRIEF

 Interbestuurlijk
Toezicht

Voorwoord gedeputeerde Jack van der Hoek

Sinds februari van dit jaar ben ik, als opvolger van Ralph de Vries, coördinerend gedeputeerde voor het Interbestuurlijk toezicht. Daarnaast valt ook het archieftoezicht inhoudelijk onder mijn portefeuille.

Als voormalig gemeentebestuurder weet ik uit eigen ervaring, dat gemeenten en waterschappen het op prijs stellen wanneer een toezichthouder op afstand blijft waar dat kan, maar ook duidelijk is en zonodig ingrijpt wanneer de situatie daarom vraagt. Nu ik aan de andere kant van de tafel zit, blijven dat voor mij belangrijke uitgangspunten. Daarbij hecht ik onder alle omstandigheden aan goede onderlinge verstandhoudingen. Ik ben van mening dat wij, elk vanuit onze eigen rol, zorg moeten dragen voor een goede taakuitvoering, een goed functionerende overheid en zo bijdragen aan een veilige, schone en gezonde leefomgeving in onze provincie.

Dit jaar willen wij het interbestuurlijk toezicht zoals wij dat in 2014 en 2015 na overleg met u in praktijk hebben gebracht, evalueren. Ik wil daar de gemeenten intensief bij betrekken. Ik ben benieuwd naar de resultaten van de evaluatie en hoop daarover op een later moment met u van gedachten te kunnen wisselen.

Jack Chr. Van der Hoek MBA

Gedeputeerde Duurzaamheid, Energie, Bestuur, Cultuur, Inkoop en Archief

Overige portefeuillevindeling

Gedeputeerde Joke Geldhof blijft inhoudelijk verantwoordelijk voor het interbestuurlijk toezicht op de gemeentefinanciën en het toezicht op de huisvesting van verblijfsgerechtigde asielzoekers. Gedeputeerde Tjeerd Talsma blijft inhoudelijk verantwoordelijk voor het toezicht op het terrein van het omgevingsrecht.

Organisatorische inbedding sector Interbestuurlijk Toezicht

Sinds 1 januari van dit jaar maakt de sector Interbestuurlijk Toezicht deel uit van het Kabinet van de commissaris van de Koning. Kabinetschef is Ronald Wortelboer, wortelboerr@noord-holland.nl, T. 023 514 42 59; sectormanager en plaatsvervangend kabinetschef is Hennie Verschuren, verschurenh@noord-holland.nl, T. 023 514 41 45

Evaluatie 2016

Zoals in 2013/2014 bij de start van het nieuwe toezicht in onze provincie is aangekondigd, zal de uitvoering na twee jaar praktijkervaring worden geëvalueerd. Dat moment is nu aangebroken. De provincie wil niet alleen haar eigen ervaringen betrekken, maar hecht ook veel waarde aan uw reacties en ervaringen. Dit voorjaar zal daarom een enquête worden uitgezet en zullen ter verdieping interviews worden gehouden met ambtenaren en bestuurders van provincie en gemeenten. Enquête en interviews worden uitgevoerd door het onderzoeksbureau: SeinstravandeLaar. Landelijk en in enkele andere provincies zijn al dergelijke evaluaties gehouden. De resultaten daarvan worden ook in de Noord-Hollandse evaluatie betrokken.

Wanneer u actief aan de evaluatie wilt bijdragen en/of alvast uw mening wilt geven, is dat zeer welkom. In dat geval kunt u contact opnemen met de projectleider van de evaluatie Merel Poelman, poelmanm@noord-holland.nl, T. 023 514 41 73

In 2013 en 2014 wezen GS risicodomeinen aan, waarop systematisch toezicht wordt gehouden. Per domein blikken wij hieronder kort terug op de ervaringen van 2015 en vooruit naar komende jaren.

Financieel toezicht

Vanuit het Financieel toezicht wordt jaarlijks een oordeel gevormd over de financiële positie van de Noord-Hollandse gemeenten. Als basis voor die beoordeling gelden de begroting en de jaarrekening van de gemeente. Belangrijkste criterium is het al dan niet aanwezig zijn van (meerjarig) begrotingsevenwicht. De provincie probeert met haar bevindingen de gemeenten vooral naar zichzelf te laten kijken.

Gemeenten

De waardering bij het financieel toezicht in 2015 is op nagenoeg dezelfde wijze tot stand gekomen als in voorgaande jaren. Voor twee gemeenten gold dat zij onder verscherpt financieel toezicht moesten worden gesteld, het zogenaamde preventieve toezicht.

Merkbaar is, dat in het algemeen de druk op het handhaven van het evenwicht binnen de gemeentelijke begrotingen de afgelopen jaren is toegenomen. Vanzelfsprekend spelen de naweën van de crisis hierin een belangrijke rol. Vooral de gemeenten die actieve grondpolitiek voer(d)en hebben grote financiële aderlatingen moeten ondergaan. Ook het perspectief is niet onverdeeld positief. De decentralisaties in het sociale domein hebben ook financiële consequenties voor de begrotingsposities. Naar verwachting zal pas eind 2016/begin 2017 helder worden, wat de werkelijke financiële impact daarvan is.

Gemeenschappelijke regelingen

Met ingang van 2015 is het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen weer nieuw leven ingeblazen. De zestien meest risicovolle regelingen zijn nader geanalyseerd. Daarbij zijn geen noemenswaardige problemen geconstateerd.

Begrotingsvoorschrift en boordelingskader

Als uitvloeisel van het rapport 'Vernieuwing BBV' van de commissie Depla zijn wijzigingen in het BBV aangebracht, die moeten bijdragen aan versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de raad en aan een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Daarnaast heeft de commissie ook uitspraken gedaan over de uniformiteit en transparantie van het financiële toezicht vanuit de provincies en over een eventuele organisatorische concentratie. Dit is onder meer besproken op de Regiodagen Gemeentefinanciën en op een rondetafelconferentie met vertegenwoordigers van provincie, gemeenten en deskundigen. Uiteindelijk is besloten, dat voorlopig nog niet getornd zal worden aan plaats, organisatie en structuur van het financiële toezicht.

Op dit moment vindt overleg plaats over een nieuw beoordelingskader voor het financiële toezicht. Onder meer wordt gekeken of het onderwerp van het toezicht, dat zich nu primair richt op begrotingsevenwicht, zich moet verleggen. Nieuwe onderwerpen die onderzocht worden zijn: vermogenspositie, herstellmogelijkheden (weerbaarheid) en niet-financiële indicatoren. Het streven is om in het najaar 2016 te komen tot nieuwe uitgangspunten voor het financieel toezicht. Wilt u hierover meer weten, meldt u zich dan bij Rob Timmers, timmersr@noord-holland.nl, T 023 514 35 62

Archief

Het hoeft in deze tijd van open data geen betoog dat een goede (digitale) archivering onmisbaar is voor transparantie van de overheid. Daarnaast is archivering natuurlijk ook voor de eigen bedrijfsvoering en op den duur voor kennis van de geschiedenis van groot belang. Archivering is dan ook één van de risicogebieden van het interbestuurlijk toezicht. In 2015 toetsten wij de praktijk bij gemeenten en waterschappen en enkele gemeenschappelijke regelingen net als in 2014 op criteria, ontleend aan de Archiefwet- en regelgeving.

Naar aanleiding van eerder geconstateerde gebreken zijn in 2015 bij veel gemeenten en waterschappen verbeterplannen vastgesteld en uitgevoerd. Er is dan ook algemeen een stijgende lijn te zien in de kwaliteit van de archivering. Belangrijk daarbij is dat de toezichthoudende en adviserende rol van de gemeente-archivarissen de laatste jaren is versterkt. Van hun rapportages maakten wij dankbaar gebruik.

Inhoudelijk zijn enkele algemene trends zichtbaar. Het wettelijk verplichte kwaliteitssysteem voor het archief- en informatiebeheer is, op enkele positieve uitzonderingen na, nog niet ingericht. Ook loopt de overgang van papieren naar digitaal archief niet zodanig, dat het archief in alle tussenfasen aan de eisen voldoet. We zien ook dat tijdens de overgang naar digitaal archief er bij meerdere gemeenten achterstanden in het papieren archiefbeheer ontstaan of zelfs verergeren. Oorzaak is vaak dat de personele capaciteit geen gelijke tred houdt met de ontwikkelingen. Daarnaast wordt in een digitale omgeving een ander type organisatie van het informatiebeheer verwacht en zijn andere eisen aan de medewerkers te stellen dan in de papieren wereld. De verwachting is, dat dit pas over enkele jaren structureel zal zijn opgelost.

Het tijdig overbrengen naar een archiefdienst en openbaar toegankelijk stellen van archieven die twintig jaar en ouder zijn, blijkt in te veel gevallen ook achter te lopen. Tenslotte wordt een belangrijk aandachtspunt gevormd door de vele reorganisaties, intergemeentelijke samenwerkingsvormen en herindelingen. Het is nodig om dan goede afspraken te maken en regelingen te treffen op het terrein van het archief- en informatiebeheer, maar dat gebeurt niet altijd (tijdig).
Contactpersonen: Marianne Loef, loefm@noord-holland.nl;
T 023 514 46 55
Kees Schabbing, schabbingc@noord-holland.nl; T 023 514 40 55

Huisvesting vergunninghouders

De grote toeloop van vluchtelingen naar Europa in 2014 en 2015 kan niemand zijn ontgaan. Een van de gevolgen is, dat er veel meer asielzoekers dan vóór 2014 in Nederland een verblijfsvergunning kregen en krijgen. Daardoor is de taakstelling van gemeenten om hen vervolgens te huisvesten, enorm toegenomen, soms zelfs verzesvoudigd. De huisvesting van vergunninghouders begon in veel gemeenten achter te lopen op de taakstelling. Het toezicht vanuit de provincie is daarom begin 2015 geïntensiveerd en er zijn veel contacten met de gemeenten over dit onderwerp geweest.

Wij willen hierbij onze waardering uitspreken voor de inspanningen van die gemeenten, die in 2015 hun taakstelling hebben gehaald of hun achterstanden hebben ingelopen. Andere gemeenten zijn daar nog niet in geslaagd, of hun achterstand is zelfs verder opgelopen. Ook in 2016 zal dit daarom onze onverminderde aandacht hebben. Dit probleem overstijgt de provinciegrenzen, maar gezamenlijk kunnen wij doen wat in ons vermogen ligt om bij te dragen aan de oplossing.
Contactpersoon: Margo Rol, rolm@noord-holland.nl;
T 023 514 34 87

Omgevingsrecht

Het jaar 2014 was het eerste jaar waarin de provincie Noord-Holland het interbestuurlijk toezicht in het domein Omgevingsrecht heeft uitgevoerd. Dat jaar heeft een eerste beoordeling plaatsgevonden over alle gemeenten. Zowel voor de provincie als de gemeenten was het een jaar van gewinning: een nieuwe toezichthouder, een nieuwe werkwijze en een aantal nieuwe contactpersonen. De ervaringen die wij samen met u hebben opgedaan hebben bijgedragen aan een doorontwikkeling van onze werkwijze. Dit was merkbaar bij de tweede beoordeling. Zo heeft u mogelijk ervaren, dat de beoordeling in 2015 op onderdelen kritischer was, bijvoorbeeld met betrekking tot de invulling van het opdrachtgeverschap richting de omgevingsdiensten. Enerzijds zien wij dat gemeenten het nog lastig vinden om dat opdrachtgeverschap goed vorm te geven. Dit blijkt bijvoorbeeld uit informatie die is aangeleverd. Vaak wordt uit de aangeleverde informatie niet duidelijk wie wat doet, bijvoorbeeld: "Welke naleefstrategie moet de omgevingsdienst volgen?". Anderzijds zien wij dat de beoordeling gebruikt wordt om duidelijk te maken aan de omgevingsdienst wat van hen wordt verwacht in het kader van de BIG-8. Dat betekent, dat u ook beter op de hoogte bent van de wettelijke eisen die zijn opgenomen in het Besluit omgevingsrecht en de Ministeriële regeling omgevingsrecht.

Wat kan er beter?

Als u dit jaar vóór 15 juli informatie aanlevert, zien we graag dat u ook informatie aanlevert met betrekking tot de omgevingsdienst, besluiten die uw college heeft genomen in het kader van de BIG-8 en de besluiten waaruit blijkt dat informatie is doorgestuurd naar de raad. Tegelijkertijd zien we voor onszelf ook een opgave. Uit de gesprekken met u is gebleken, dat u behoefte heeft aan inzicht in 'Best Practices'. Dit jaar willen we bepalen hoe we hier gehoor aan kunnen geven.

Wat gaat er veranderen in 2016?

Op basis van de beoordeling van 2014 en 2015 worden per gemeente afspraken gemaakt over de versobering of verscherping vanuit IBT. Dit is van toepassing indien u tweemaal achtereenvolgens als 'adequaat' bent beoordeeld of juist twee maal op rij als 'niet adequaat'. Tijdens de ambtelijke 'prolooggesprekken' eind april tot juli wordt hier aandacht aan besteed.

Dit jaar zult u een aantal nieuwe collega's ontmoeten, waaronder Wilke Oude Lohuis en Soner Köycü. Wilke heeft hiervoor bij de gemeente Langedijk gewerkt als jurist omgevingsrecht. Soner werkt ruim 13 jaar bij de provincie en was voornamelijk werkzaam bij het Kabinet als beleidsadviseur van de Commissaris van de Koning.

Wilke Oude Lohuis: oudew@noord-holland.nl, T 06 5284 1182
Soner Köycü: koycus@noord-holland.nl, T 06 4813 6969.

Tenslotte herinneren wij u aan het jaarlijkse inzenden van informatie op de terreinen Financiën, Archief en Omgevingsrecht, uiterlijk 15 juli maar liefst eerder! U kunt de informatie uploaden via <http://www.noord-holland.nl/ibt>

COLOFON

Nieuwsbrief Interbestuurlijk Toezicht is een uitgave van de provincie Noord-Holland.

Heeft u vragen dan kunt u een e-mail sturen naar:

loefm@noord-holland.nl

Redactie: Kabinet, sector Interbestuurlijk Toezicht

DTP: Xeroxmediaservices

Haarlem, mei 2016

Aan deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend.